

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

59. An filius peccet mortaliter, si non ducat dignam, quàm Pater vult, sed etiam ducat æquè dignam? Et notatur filium Magnatis, quem Pater non vult alere secundùm qualitatem personæ, non peccare ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

regula illa, Quod parum distat, &c. non habet locum in taxatis a iure. Id verò, quod addit Sancius, nempe sufficere vltimum diem, quo dicti anni præscripti complentur, esse inchoatum, falsum est, vt optimè Basiliius. quia quouisque sit completus, dicta ætas non est mathematicè completa, neque in indiuisibili consistens. Ita Hurtadus. Vnde puto vtramque sententiam probabilem esse etiam per Doctores, quos ego adduxi in 3. part. tract. 4. resol. 277. quos omninò videbis.

3. Non desinam tamen hîc adnotare Rebëllium lib. 3. qu. 16. sect. 2. n. 16. docere ad valorem matrimonij non requiri, vt dicta ætas sit mathematicè completa. sed moraliter, vt quando contrahentes ab ea distarent per vnum, aut alterum mensem, qui vulgariter finis anni dicitur, quod enim parum distat, nihil distare videtur, sed in hoc nimis largè loquitur Rebëllius, vt optimè obseruat Naldus, in summ. verb. atus, num. 1.

RESOL. LVIII.

An filius teneatur contrahere matrimonium, quod pater promissit, aut præcepit?

Et notatur licite filios posse inire hoc, vel illud matrimonium, parentibus inuitis, aut resistens; erit tamen illicitum contrahere matrimonium, illis non certioribus factis.

Et cursissime docetur parentes non posse exheredare filios, neque eis dotem negare, quia contrahunt matrimonium, illis inuitis.

Et aduertitur parentes, qui coactione sufficienti ad mortale compellunt filios ad matrimonium, non incurere excommunicationem latam in Tridentino, sess. 24. cap. 9.

Et an Tridentinum loquatur tantum de Dominis temporalibus, & Magistratibus habentibus iurisdictionem in foro exteriori seculari, & neque Parochus, neque Episcopus si compellerent ad matrimonium, in dictam excommunicationem non incurerent.

Imò, neque Reges & Imperatores, quamuis habeant dictam iurisdictionem. Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 132.

docet parentes non posse exheredare liberos, neque eis dotem negare, quia contrahunt matrimonium ipsi inuitis.

4. Non desinam tamen hîc adnotare parentes, qui coactione sufficienti ad mortale compellunt filios ad matrimonium, non incurere in excommunicationem latam in Tridentino sess. 24. cap. 9. Ita contra Lopez & Albornos docet Sanchez, de matrim. tom. 1. lib. 4. disp. 22. Coninch de Sacram. disp. 28. dub. 5. & alij, quia Tridentinum loquitur tantum de dominis temporalibus, & Magistratibus habentibus iurisdictionem in foro exteriori seculari, vnde neque Parochus, neque Episcopus si compellerent ad matrimonium, in dictam excommunicationem incurerent, quia non habent iurisdictionem in foro externo seculari. Ita etiam Hurtado diff. 8. n. 29. Imò neque Reges & Imperatores, quamuis habeant dictam iurisdictionem, quia isti exprimi debent vt exprimuntur in eodem Tridentino sess. 22. de reform. cap. 11.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 2. Ref. 223. §. Notandum est, in fine, & pro dote, hic supra in Ref. 45. §. Quibus. Et sup. contento in hoc vlt. §. Non desinam infra in Ref. 141. §. vlt. in principio.

RESOL. LIX.

An filius peccet mortaliter, si non ducat dignam, quam pater vult, sed aliam ducat aequè dignam?

Et notatur filium Magnatis, quem pater non vult alere, secundum qualitatem personæ, non peccare mortaliter, si inscio aique inuito patre feminam diuitem, & nobilem ducat genere aliquantulum inferiori. Ex p. 6. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 21.

§. 1. Peccare mortaliter asserit Fagundez in Decalog. tom. 1. lib. 4. cap. 4. n. 4. vbi sic asserit. Ego illam opinionem sequor, quatenus asserit esse peccatum mortale filium contrahere contra voluntatem, & consensum Patris: quia in re graui ei non obedit, & aliunde Pater aequè dignam, & diuitem ei ducendam proponit, ac illam, quam filius sponte sua elegerat. Ita ille.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 2. Ref. præterita, & vide etiam §. eius præim. not.

2. Sed ego olim in facti contingentiæ negatiuæ sententiæ ad hæsi, quam tueretur Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 4. disp. 23. num. 10. cui adde nouissimè Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 4. cap. 1. dub. 2. n. 13. vbi sic ait. Dico filium teneri patrem consulere, si commodè fieri potest, & non longè abest, aut finon timer malitiosè impedimentum; non tamen tenetur consilium sequi, nisi ducat indignam: at si ducat dignam, non tenetur sequi Patris voluntatem, ita Trullench. Vide etiam Toletum in summa lib. 5. cap. 1. n. 6.

3. Notandum est etiam hîc obiter, quòd Fagundez vbi supra, n. 5. faceret filium Magnatis, quem Pater non vult alere secundum qualitatem personæ, non peccare mortaliter, si inscio, ac inuito parente feminam diuitem & nobilem ducat, genere aliquantulo inferiori.

RESOL. LX.

An matrimonium inter absentes contractum per Procuratorem, vel per literas coram Parocho, & testibus sit Sacramentum?

Et inferitur contrahentes sub peccato mortali teneri curare, vt sint in gratia illo tempore, quo Procuratores eorum nomine contrahunt.

Et notatur ætatem, & diuersitatem sexus nullius esse momenti in Procuratore; & ideo femina potest contrahere in tali casu matrimonium pro viro.

Etiamque aduertitur, quòd Procurator nõ debet excedere suum mandatũ, alioquin matrimonium est nullum. Et cursim docetur, quòd dicta Procuratio nõ est necesse.

H h 3 26

Sup. hoc in tom. 9. tr. 2. Resol. 243. §. 6. in fine, & hic infra lege doctrinam Resol. seq.

§. 1. Affirmatiuè respondet Cardinal. Bellarmin. lib. 1. de matrim. cap. 19. Rebëllius, & Nauartus penes Hurtadum vbi infra, dummodo filius non eligat meliorem statum, & quòd matrimonium a patre promissum, aut præceptum non sit filio indignum, & hoc deduci videtur ex cap. 1. de despons. impub. vbi dicitur, postquam filius ad perfectam ætatem peruenerit, omnino debet hoc implere.

2. Sed mihi contraria sententia magis placet, quam tueretur Hurtado tract. de matrim. disp. 6. diff. 9. num. 32. cum Riccardo, Sanchez & Coninch penes ipsum, qui rationes pro hac firmanda sententia adducit, & rectè respondet ad supra citatum cap. 1. nam illa verba omnino debent à glossa & aliis communiter exponi de debito honestatis, non autem præcepti, seu obligationis.

3. Notandum est etiam contra Bellarminum, Rebëllium, & Sotum licite filios posse inire hoc, aut illud matrimonium parentibus inuitis, seu resistens; erit tamen illicitum contrahere matrimonium illis non certioribus factis, nisi quando filij timent parentes iniuste impedituros dictum matrimonium, aut quando adest rationabilis causa occultandi parentibus matrimonium, & hæc omnia docet Hurtado loco cit. difficul. 10. num. 35. & 36. cum Sanchez, Coninch, & Valquez, vbi etiam

Sup. hoc in Resol. 1. not. præterita à §. 3. & seqq. & vide etiam Ref. 1. not. præterita.